

Finn Salomonsens beretning om flugten til Sverige

Følgende kilde er et uddrag fra Finn Salomonsens private beretning om hans flugt til Sverige. I 1943 var Finn Salomonsen 34 år. Da den danske regering trådte tilbage d. 29. august, og besættelsesmagten indførte undtagelsestilstand, befandt Finn sig på Christiansø ud fra Bornholm, hvor han studerede fugle. Det lykkede ham at komme tilbage til København, hvor han de følgende uger passede sit arbejde på Zoologisk Museum. Rygterne om en forestående aktion mod de danske jøder svirrede i København, og Finn og hans øvrige familie forholdt sig afventende. Den 29. september blev han advaret om den forestående jødeaktion, og, sammen med sin far og broren Ulf, tog han væk fra København og gemte sig nogle dage i et sommerhus i Asserbo Plantage. Den 2. oktober tog han tilbage til København for at ordne forskellige ting forud for turen til Sverige. Allerede på togturen hørte han om de mange danske jøder, der i løbet af natten var blevet arresteret. Dagen efter begyndte Finn og hans familie at planlægge deres flugt. De fik familiens ting opmagasineret, tog afsked med venner og bekendte, og den 4. oktober sad han igen i toget mod Asserbo.

Beretningen er skrevet den 26. oktober 1943 i Göteborg, 17 dage efter Finn Salomonsens ankomst til Sverige.

I Toget hjem befandt

sig ogsaa Glindemand. Vi havde allerede truffet hinanden om Eftermiddagen oppe hos Petersen paa Fars Kontor, hvor han havde fortalt -hvad jeg ogsaa fra anden Side havde faaet meddelt- at Nexö Larsen var arresteret for i sin Villa i Rungsted at have huset og til Sverige befordret en hel Del Jøder. Desuden havde der i Nattens Løb været Razzia i alle Sommervillaerne i Hellebæk og man frygtede videre Razziaer i de følgende Nætter. Baade for Glindemands og for egen Skyld var det saaledes bedst, at vi kom bort samme Aften, og fra denne Dag, Mandag d. 4. Oktober, kan vor egentlige Flugt saaledes siges at begynde. Planen var, at jeg i Hilleröd skulde skaffe Natlogi (paa Hotel turde vi ikke bo, da der ogsaa der havde været Razzia) mens Glindemand ringede hjem og bad dem være parate. Bilen skulde nemlig fra Hilleröd til Asserbo og tilbage igen paa 1½ Time, da den ikke maatte køre efter Kl. 8 under Undtagelsestilstanden, og Toget kom ind 6½ til Hilleröd. Med de daarlige Generatorer, der nu körtes med, kunde dette kun til Nöd göres, og det gjaldt i hvert Fald om ikke at väkke Mistanke. Stemningen i Toget var meget spändt. Det var som var alle impliceret i netop vort Forehavende, ingen sagde noget

i det overfyldte Tog,ingen läste engang eller smilte,det hele var saa dödsalvorligt og paavirkede ogsaa Glindemand og mig.I Hilleröd körte vi med Bilen op til Wesenberg Lund,hvor jeg skulde anmode om Soveplads.Da jeg aabnede Dören stod hans Datter Bertha,som jeg ikke har set i 13 Aar og lukkede op."Jeg ved hvorfor De kommer"sagde hun,og jeg fremkom da med min Anmodning,som straks bevilgedes.Jeg gav da Besked til Bilen,der körte videre til Asserbo,og imens ordnedes Indkvartering for 7 Mennesker hos Prof.Wesenberg Lund og hos Prof.Berg,der begge var ualmindelig hjælpsomme og ikke vidste alt det gode,de skulde gøre os.Det stormede nu og regnede i stride Strömme,da Bertha W-L og jeg paa Mödestedet stod ude for at modtage Bilen.Da den var 8 præcis kom den,og vi fordeltes nu saadan,at Ulf og Far sammen med Esther Henius boede hos Professoren W-L,Familien Horwitz hos Berg.Vi fik derpaa Aftensmad og senere rigtig ägte fransk Vermouth og nogle herlige Cigarer,som den gamle Professor havde gemt til en virkelig Lejlighed,hvor der vilde være Trang til dem.Den syntes han nu var kommet,og i det hele taget var hele Familien saa umiddelbart forstående og hjertelig,at vi var ganske overvældede.Vi fik dejlige store og bløde Senge at sove i,og det var en stor Behagelighed efter i saa mange Nätter at have sovet i Sommerhuset kun med en Plaid over sig i den haarde Köje.Dog fik ingen af os sovet noget den Nat,ti lige som de foregaaende Nätter var Spændingen for stor,vi kunde ikke falde i Sövn,hvordan skulde vores Eventyr ende,det optog os hele Tiden.Saa mange Rygter gavde vi hört om Flugt og Paagribelser,Farer og Risiko under Flugten,at vi var spændt paa,om vi vilde komme lykkeligt over det,der laa foran os.Om Aftenen havde Ulf udleveret Far og mig et lille Glas med Cyankalium,"in case".Det satte en jo ikke ligefrem i bedre Humör,at man havde den Udvej at slippe bort fra Tyskerne paa.

Tirsdag 5.Oktober:Allerede ved 7½ Tiden kom Glindemand og hans Kone og hentede os.Blästen var stilnet af,det var dejligt Vejr,og Solen skinnede af og til.Vi tog Afsked med W-L,der var meget bevæget og gräd.Vi körte saa i vor kendte Bil fra Frederiksvärk med Chaufför,som vi kunde stole paa,ad Smaaveje gennem Sjælland til et Stykke udenfor Roskilde.Der var nemlig under Undtagelsestilstanden

Kørselsforbud for Personbiler mere end 6 Km udenfor Hjembyen. I Roskilde steg vi paa aftalt Sted over i en anden Bil, og her mødte vi vor Rejsekammerat Werner Hamburger. Her maa indskydes den Bemærkning, at Glindemand i Gaar kom med den Meddelelse fra Köbenhavn, at Esher Henius ikke kunde komme med, idet Turen maatte anses for at være for strabadserende for hende. I Stedet kom altsaa Hamburger. Vi tog i Roskilde Afsked med Glindemands og takkede dem for deres uforglemmelige Opofrelse for os, og aftalte at fejre vort Gensyn i Köbenhavn med en større Fest. En yngre Mand fra Glindemands Kontor, Cand.jur. Bürck fulgte med paa en iøvrigt begivenhedsløs Tur gennem hele Sjælland, udenom Prästö og Köge og til Vordingborg, udenfor hvilken By vi atter skiftede Bil og traf Hr. Diemer og Frue, som i Rejsens sidste Del skulde være vore Førerere. Ogsaa han var fra Glindemands Kontor og stod i stadig Forbindelse med ham i Kbhvn. Vi körte derpaa til en Kro, Stensved Kro, paa Vejen til Kallehave. Her stod vi af og sendte Bilen tilbage. Det var Meningen at en Bil skulde hente os fra Möen, hvor en Mand fra den Organisation (Studenternes Efterretningstjeneste ell. lign.), der skulde skaffe os over, ved Navn (fingeret) Harry Christiansen, skulde hente os. Vi spiste Frokost og Timerne gik uden at han kom. Alle Folk i den lille By lagde Märke til os, der ret paafaldende gik omkring i Rejsetøj. Tilsidst synes vi det var sikrest at tage videre. Vi efterlod foreløbigt vore Kufferter, da der her i Omegnen praktisk talt aldrig viste sig Tyskere, og körte videre mod Möen. Paa Hotel turde vi ikke bo, som før nævnt, og det var da saa heldigt, at Ulf gennem Tove Henningsens Bror kendte Forpagteren paa Pedersgaard, den store Herregaard ikke langt fra Kallehave. Ulf og jeg stod da af Bilen, mens de andre körte videre, og vi gik op til Gaarden, hvor Ulf henvendte sig til Forpagteren, der var en ældre skrap Dame, der ikke var særlig villig. Med den store Venlighed, vi tidligere havde mödt, in mente, havde vi ikke regnet med Afslag, selvom det naturligtvis ikke var videre morsomt at faa 4 fremmede Mennesker i sit Hjem, men Ulf opbød sin Charme og lykkedes at overtale hende. Efter endeløs Ventetid kom Far og Werner gaaende fra Kallehave og vi samledes da i den gamle, rummelige Forpagtergaard eller gik Tur i Haven. Vi havde nu intet med, vore Kufferter var efterladt, Diemar forsvundet mod uvist Maal og vi selv ane-

de intet om, hvad der skulde ske. Rejsen laa for os langgt borte, da vi den Aften gik til Ro i store klamme og bovnende Senge. Men allerede tidligt om Morgenen den Onsdag d. 6te Oktober: ringede Diemar, at han snarest kom for at hente os, og allerede Kl. 8½ var vi paa Vej mod Stege. De vi kom dertil körte Bilen ind i Hotel "Skandinavien"s Gaard, idet det var her Menneskesmuglingen tog sin Begyndelse. I Gaarden skulde vi igen skifte Bil. Imidlertid var Harry Christiansen lige kört, idet vi rigtignok var 5 Minutter over Tiden. Han skulde være taget til Liselund. Vi körte straks efter, men Mismodet bredte sig igen, for atter saa det usikkert ud. Dog ved Liselund holdt to andre Biler og flere Personer gik omkring paa Gaardspladsen, idet Godsets Ejer, Baron Rosenkrantz ogsaa paa en storslaaet Maade hjalp Flygtningene. Mellem Flygtningene saa vi Erik Schottländer, ellers kendte vi ikke nogen. Harry Christiansen saa vi ogsaa, en sködeslöst paa Klädt Mäand paa min Alder, i hvis Ansigt man sporede en vis Dristighed og Forvovenhed, som nok skal til for at organisere saa risikable Foretagender. Han sagdes at være Officer og at have deltaget i Finnernes förste Krig, men nu være blandt Sabotörer og andre efterlyste, ligesom han selv havde været arresteret og havde en större Straf over Hovedet. Efter en halv Times Pause körte de tre Biler ad smaa Skovveje mod Syd til Store Klint. Vejene gik i mägtige Bakker og flere Gange maatte vi af for at skubbe bag paa Bilen paa de stejleste Bakker. Vi kom saa til Hotel Store Klint og bevägede os i en Karavane ind gennem Skoven langs med Klinten. Det var straalende Solskin, Klokken var ca. 10 om Formiddagen. Enhver släbte sin store Kuffert, hvilket var ret tungt og besvärligt eftersom Turen var længere end vi havde troet, Fars Kuffert blev dog Gud ske Lov baaret af Diemar, og Far bar blot sin Stok og Paraply, som han absolut vilde have med. Saa begyndte Nedstigningen af den meget lange Sti og Trappe, der gaar langs Kridtklinten. Det var meget ~~tm~~ vanskeligt og anstrengende at gaa ned med Kuffert og Frakke ad Stien her, og alle svedte gevaldigt, da vi havde en hel Del ekstra Töj paa for at faa saa meget som muligt med over. Ialt var vi 17 Flygtninge og 4 Förere og Hr. og Fru Diemar, ialt altsaa 23 Personer. Da de fleste staar paa det aabne Stykke i Silhuet mod den bländende hvide Kridtklint, dom rager op lodret lige bag os, lyder Raabet "I Skjul for Fly-

vere", og vi hørte nu en tysk Flyvemaskine, som nærmede sig. Alle løb hurtigt videre mod nogle frelsende Træer, men de fleste kunde ikke faa Plads og maatte blive paa det aabne Stykke, hvor de smed sig ned eller krøb sammen. Desværre opdagede Flyveren os og kredsede over os, idet den stadig kom nærmere. Den hidkaldte flere andfe, saa at der til Slut var 3 kredsede over vor lange Karavane, der vidt synligt krøb sammen mellem Kufferterne paa den hvide Klint. "Den har opdaget os" hørte man Christiansens Stemme" lad os hellere vende om". Mens man langsomt slæbte sig op kørte den ene Flyver i et mägtigt Drön lige over Hovederne paa os. Jeg var angst for, at de skulde beskyde os med Maskingeværer, men denne Angst var nok overdreuet. I hvert Fald var de fleste, der modløst kravlede op ad Trapperne, overbeviste om, at alt var tabt. Flyverne tilkaldte Tropper og spærrede ~~den~~, saa vi ikke kunde ^{komme} nogen Vegne. Efter at alle var kommet op, nogle af de ældre meget udmattede, skjulte vi os alle i Skoven og holdt Raadslagning. Begyndelsen var der faktisk ingen, som vidste, hvad vi skulde gøre, men det blev overvejet at sprede os rundt omkring i Bondegaardene og saa prøve at komme bort. Først skulde der dog recognosceres, idet baade Diemar og alle Førerne var borte. En Hr. Kræsny og jeg løb skjult op til Hotellet, men der var ikke et levende Menneske. Da vi kom tilbage lagde vi atter Raad op og blev enige om at gaa længere tilbage i Skoven og skjule os der, idet vi saa skulde have en Vagtpost her ved Stien, der kunde holde Udkig efter vore Førere eller eventuelle Tyskere, der kunde komme. Jeg tilbød at være Vagtpost og hele Selskabet begav sig da paa Vej ind i Skoven, idet Vejen markeredes med afbrækkede Grene. Landskabet var her ganske pragtfuldt med dybe Dale og Slugter beklædt med Bøgetræer, men ingen af os havde Sans for Naturen nu. Paa Vejen efterlod vi Kufferterne i et Skjul, godt dækket med Grene, idet de var alt for tunge at slæbe rundt paa, og her gik jeg tilbage, mens Hr. Kræsny skulde holde Forbindelsen vedlige mellem mig og Resten af Selskabet. Da jeg kom tilbage til Kysten var ingen at se, men jeg lagde mig ned mellem nogle Træer, hvor jeg ikke vilde kunne ses fra Stien langs Vandet, mens jeg herfra kunde holde Udkig med den. Efter en halv Times Tid saa jeg vore 4 Førere og løb dem i Møde. Vi blev da enige om, at der skulde komme nogle Biler til et nærmere angivet Sted i Skoven for at hente os og køre os

tilbage til Liselund, hvor et nyt Forsög paa Sejlads skulde göres. Jeg gik tilbage, fik fat i Kresny og sammen släbte vi Kufferterne ~~tilbage~~ videre til de andre, der kom frem ~~ad~~ fra deres Skjul og fulgte med hen til Vejen, hvor de atter skjulte sig, mens Kresny og jeg et Sted, Hr. Proprietär Henriques fra Landstedgaard paa Möen et andet Sted i Skjul holdt Öje med Vejen og Bilerne. Der kom kun to Biler, og der var saaledes ikke Plads til alle. Ulf, Kresny og jeg fulgtes da med Hr. Henriques den halvanden Mil til Liseleje gennem Skoven. Vi forsönte desvärre at tage noget af Töjet af og var meget udmattede af denne lange Tur, idet vi ikke gik af Vejene men ad Smaastier, som den meget stedkendte Henriques förte os af for ikke at blive opdagede. Vi kom over Aborrelejret og ned i Jydelejet, op igen over sköne og afvekslende Partier, som man selv i vor Ophidselse dog ikke kunde undlade at blive betaget af. Ved 2-Tiden kom vi atter paa Liseleje, hvor vi fik en Kop Kaffe og et Par Stykker Bröd; vi havde jo intet faaet hele Dagen. Her i den ellers nu lukkede Sommerpensiomats uhyggelige store Värelser gik vi om Resten af Eftermiddagen. Der var kommet 5 nye Mennesker til, ganske unge polske eller tyske Jöder, der för var flygtet og nu, statslöse, havde haft Ophold i Danmark. De havde boet paa Vandrehjem og havde faaet Nys om, at der skete noget her paa Liselund. Dette viste, hvad vi hele Dagen havde formodet, at hele Redeligheden her ikke kunde være skjult for den stedlige Befolkning. Vi fölte Jorden brände os under Födderne og det var os derfor en Lettelse, da Christiansen ved Skumringen kom igen og sagde, at en Baad, der kunde tage 10 Mennesker, afgik med det samme. Man besluttede saa, at Kvinderne, og en ~~Æt~~temand til en Kvinde med et lille Barn samt Erik Schottländer, der havde ventet längst, Hr. Henriques samt Far, der var äldre, skulde med. Far var ikke henrykt over at skulle skilles fra os, men det lykkedes os at overtale ham, idet det var klart, at han var meget mere udsat end Ulf og jeg. Efter Afskeden saa vi Far gaa bort med sin Stok og Paraply over Armen, mens baade han og de andre, klog af Skade, efterlod deres Kufferter. Efter en halv Times Forlöb hörte vi igen Flyvere, denne Gang dog en Landmaskine, der i hvert Fald ikke kunde gaa ned paa Vandet. Men den kom netop nu, under Embarkeringen. Den foraarsagede os en Del Uro, men det viste sig, den forsvandt hurtigt, og Skibet sejlede ud efter

Planen. Efter at have spist lidt Frugt og mørkelagt blev alting bragt i Orden, de efterladte Kufferter skjult et sikkert Sted og vi begav os alle over i den store Lade, medbringende Sengetäpper. Endnu en yngre polsk Jöde, en Gartner, sluttede sig til Selskabet. Först havde vi forsögt telefonisk at komme i Forbindelse med Eriksens Söster, gift med Postmester Henriksen i Borre, ikke langt herfra, for at komme til at bo hos dem, men de var ikke hjemme. Vi gik derfor over i Laden og kravlede höjt op i tätte Höbunker, godt skjult for Yderverdenen, idet man skulde passere et lille Hul i de store Höbjerger for at komme op til Skjulestedet. Vi lukkede ikke et Oje om Natten, for de landflygtige Polakker, som tidligere havde været ude for Grusomheder og Overgreb var saa nervöse, at de hele Tiden hviskede og talte, särlig en af dem blev helt hysterisk og gräd og sprang op og talte Jid disch og hebraisk eller andre märkelige Sprog i sin Ophidselse. Jeg var glad, da vi atter ^tstod op og gik over og gjorde os i Stand. Det lykkedes at komme i Forbindelse med Postmesteren. Jeg sagde i Tlf, at jeg havde en Meddelelse fra hans Svigerinde i Köbenhavn og at mit Navn var Godsejer Bang. Det var det Navn vi havde gaaet under paa Pedersgaard, hvor vi af Hensyn til det store Folkehold maatte have fingerede Navne. Dog sagde han, ^{snere}besynderligt nok, ligesom Frk Wesenberg-Lund nogle Dage för, at han straks vidste, hvem det var og hvad vi gilde, da han hörte min Stemme, og dog har han aldrig truffet hverken Far, Ulf eller mig. Vi körte saa Torsdag d. 7ende Oktober: til Borre, Werner, Ulf og jeg og fremförte vort Ärinde, om vi kunde bo der. Baade ~~na~~ Postmesteren og hans Kone, Eriksens Söster, var med det samme indforstaaet med Situationen og var som nästen alle andre, hvis Hjälp vi havde bedt om, straalende i al deres Venlighed. Vi fik herlige Værelser, fik varmt Bad og pragtfuld Morgenmad, endnu pragtfuldere Frokost med en Kämpesvinekotellet og kunde Resten af Dagen gaa rundt i den smukke, helt moderne Embedsbolig og befandt os godt. Dette skyldtes först og fremmest det Forhold, at vi nu havde et sikkert Tilholdssted. Her kunde ingen nägte os at være, det var ganske naturligt at vi besøgte nogle Venner af os. Samtidigt gik alle de mange ängstelige Flygtninge i de triste Omgivelser paa Liselund os ikke paa Neerveerne, saa de to Dage her var gode og rolige paa alle Maader. I Löbet af Dagen fik vi at vide, at der denne Dag

ikke var nogen Chance for at komme videre, og at Diemer, hvis der heller ikke i Morgen viste sig noget, vilde føre os bort igen til sin Søster ved Slagelse, idet efterhaanden hele Møen vidste, hvad der skete paa Liselund. Fra Baron Niels Rosenkrantz paa Liselund var der Bud til Dr. Fenger i Borre, at en jødisk Gäst han efter Sigende skjulte, kunde prøve at komme med Christiansens Organisation. Vi lod Doktoren og hans Gäst komme, det viste sig at være Jens Bing. Han mente imidlertid at vor Tur var for risikabel, han vilde først se sig om og prøve om han kunde faa noget sikrere. Vi sagde da, at han ikke maatte betænke sig for længe, for efterhaanden var det rygtedes, hvad der skete hernede. Hans Vægring ved at tage med nu, hvor der var Chance, blev skæbnesvanger for ham. Vi hørte senere, at han blev taget og sad i Vestre Fængsel.

Fredag d. 8nde Oktøber: kom Harry Christiansen om Morgenen og fortalte, at vi vilde blive hentet om Aftenen og saa skulde sejle i den samme Baad, som havde bragt Far og de andre over. Han selv havde nu i adskillige Nætter og Dage sammen med sine medsammensvorne været paa Farten, ustandseligt holdt Udkig nede ved Tyskerne Lejr ved Klintholm for at se, om de fik Forstærkning, rekognosceret langs Kysterne om Natten, fölt det danske Kystpoliti paa Tänderne, fremtryllet Baade og Skibe fra de möenske og falsterske Havne og i hele denne Periode faktisk kun levet af Cigaretter og sovet i faa Timer af og til. Han viste mig en Skrivelse fra Politiets Afdeling for "Særlige Anliggender", der oplyste ham om, at ^{der i} den Sag, hvor ~~han~~ han havde siddet arresteret, nu var frafaldet Tiltale. Dette var en Følge af, forklarede han, at alle Bilag og Kartotheker vedrørende Sabotage var fjernet af det danske Politi og af to flygtede Betjente, ~~ved~~ taget til Sverige, hvor Christiansen havde Föling med dem.

Om Eftermiddagen ringede Diemer, at vi straks skulde af Sted. Der raadede derfor en Del Uro, da vi ikke kunde faa fat i Bil. Paa forskellig Maade lykkedes det ~~der~~ til Slut alligevel at komme frem og ^{vi} indfandt os ved 5 Tiden ved Liselund, hvor vi af Smaastier förtes til et ensomt Hus i Skoven, ikke langt fra Klinten. Der var alle de andre allerede samlet, og alle förtes nu op paa første Sal, hvor alle skulde forholde sig i største Ro indtil der kom Besked. Først kom

imidlertid Christiansen og skrev alle vore Navne op. Med os havde han ialt ført 350 Mennesker over til den frelsende Kyst. Desuden meddelte Diemar Ulf og mig, at vi, der hver havde betalt 3000 Kr for Turen maatte betale et Par Tusind til p. Gr. af alle de ubemidlede, der samtidig skulde med. Vi indvilligede deri, idet Pengene maatte afhentes paa Fars Kontor i Kbhvn hos Petersen. Det var nu ved at mørkne, da vi alle stillede os op med Overtøj paa, parate i Stuen og Entreen. Der hörtes ikke en Lyd udover Hjerternes Banken i den halve Time vi stod der. Vi havde Overtøjet paa og i Haanden de Ting vi vilde medføre. Ulf og jeg havde i Borre anskaffet os én lille Mappe, som var handy men ikke indeholdt saa meget, men desuden var vore Lommer stoppet med Strømper, Undertøj og Lommetörkläder. Saa kom Christiansen og Rosenkrantz og tog sig af de 6 første -vi var 12 ialt, der skulde rejse-, Krešny og jeg blev tilbage med 4 andre for som de roligste at dække "Bagtroppen". Efter endnu en Stunds Forløb blev der givet Signal til os. En fremmed Mand dukkede op, en Hjalper udsendt fra Bureauet i Kbhvn. Han førte an ned ad de stejle Stier paa Klinten, der var vaade og smattede og som nu i Mörket under den tætte Bevoksning var vanskelige at passere, flere faldt. Paa en lille Afsats nær Kysten stod Rosenkrantz, den fremmede og Godsets Forvalter. To og to blev vi ført frem og roet ud til den lille Fiskerbaad. Tilslut kom Turen til Krešny og mig. Vi takkede Rosenkrantz for alt, hvad han havde gjort for os og begav os saa langs den aabne Kyst hen til Robaaden. Her tog vi Afsked med Christiansen og kravlede lidt efter om Bord. Som sidste Mand kom jeg ind i Styrehuset, alle de andre sad nede i Kahytten i Stämnen. Det var fuldkommen stille og maaneklart, under andre Forhold en pragtfuld Sejlads, nu höjst foruroligende, da Motorens Larm kunde höres et Par Sömil paa hver Side. Det gjaldt om at passere mellem de to tyske Vagtskibe, der laa udför Stevns og et Sted nede nordfor Rügen. Fiskerne var meget nervöse, men efter en Stund fik nogle Lov at komme op og sidde paa Däkket. Pludselig viste der sig imidlertid nogle kraftige Lys mod Syd. Man blev hurtig klar over, at det var Ante-luftskyts paa Rügen, altsaa uden Betydning for os, men senere saas en rød Bagbords-laterne nogle Mil borte. Dette gjorde Fiskerne ängstelige, alle beordredes under Däkket. Der var for en Sikkerheds Skyld indrettet Rum nede i Druknehullets Sider,

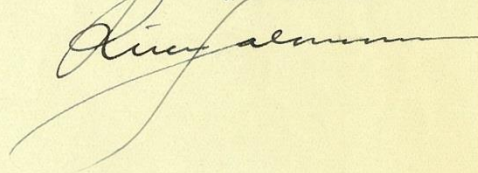
hvor vi kunde kravle ned og dækkes af en Hoben vaade Net, hvilket fik det hele til at se tilforladeligt ud. Samtidigt havde Fiskerne, hvis de skulde blive standset sikret sig Sejltilladelse til Bornholm, hvor de vilde begive sig over for at fiske. Der skete os imidlertid intet, vi sejlede i det skønneste Vejr nærmere og nærmere de lysende Kyster langs Sydskaane, passerede Falsterbo og sejlede endelig ind i Trelleborg Havn. Klokken var da 1 Nat Lördag den 9ende Oktober.

Ogsaa her i Sverige blev vi mödt af den störste Hjälpsohmhed og Färstaelse. Toldbetjenten, der tog imod os paa Kajen, var jo vant til Lignende Fänomener i de sidste Dage og var ikke forbavset over at se os. Han önskede os velkommen til Sverige og förte os til Tolden, hvor vi hver skulde göre Rede for os og vore Pengeforhold. Dernäst til Politiet, hvorfra for de flestes Vedkommende ordnedes fälles Indkvartering, mens vi fik Lov at tage til Stadshotellet, hvortil vi telefonerede til Far. Toldbetjenten, Hr. Grahn kunde godt huske Far, der flere Gange havde väret nede og spörge efter sine Söner, og paa den Konto blev vi af en Betjent fört til Stadshotellet, hvor vi blev budt velkommen af Far. Den näste Dag fik vi af Politiet Tilladelse til at rejse til Malmö hvor vi opsögte Holger Drucker og gennem ham fik Introduktion til Skandinaviska Banken, hvor et Laan ordnedes for os tre mod Sikkerhed i de Smykker og Papirer, som vi havde medbragt. Talrige andfe Ting blev ordnet i de närmeste Dage, Tilladelse til at rejse til Göteborg sikret, og Torsdag d. 14de Oktober rejste vi saa til denne By for at finde blivende Sted her. Her kom jeg i Begyndelsen til at bo hos Naturhistoriska Museets Indendant Dr. Nybelin og fik Arbejdsplads paa Museet, hvor alt bliver gjort for mig og mit Arbejde. Dette gaar först ud paa at skrive de resterende Artikler til Jagtleksikonet, senere at forberede et Bind af "Danmarks Fauna" eller forskellige grönlandske Ting, ligesom jeg agter at gennengaa Museets videnskabelige Fuglesamling. Jeg har saaledes nok at göre og har derfor afslaaet en Stilling (til 270 Kr. maanedlig) med Etiketteskrivning og Arkivarbejde paa Museet, selv om jeg derved kunde tjene noget, idet jeg forventer senere at faa mine Artikler til Jagtleksikonet betalt ved min Hjemkomst. Desudxn skal jeg under et Foredrag, jeg om et Par Dage skal holde i Lund indbudt af Zoologföreningen der, möde Kai Curry-Lindahl

fra Forlaget Natur och Kultur for at aftale Udgivelsen af en Bog paa Svensk. Som Middel til at fortjene noget herovre maa ogsaa nævnes, at jeg skal undervise de 28 danske Gymnasiaster, som er kommet hertil, i Naturhistorie, hvilket senere vil give mig et mindre Honorar. Ulf og Fær søger begge Stillinger og bor iøvrigt paa Kontoristforeningens Hotel, hvor de har det udmærket. Hver Aften mødes vi tre og spiser Middag sammen, læser Aviser og drøfter Dagens Hændelser samt gaar i Biografen eller til Concert, og træffer fælles Venner, som har fristet samme Skæbne som vi. Alle glæder vi os over at vi er kommet her, og at praktisk talt alle vore Venner og Bekendte er ankommet i Sikkerhed til Sverige.

Göteborg 26.10.1943

Finn Salomonsen

Om kilden

Finn Salomonsens beretning om flugten til Sverige

Kilden er et uddrag af 34-årige Finn Salomonsens beretning om flugten til Sverige. Beretningen er skrevet den 26. oktober 1943 i Göteborg, få uger efter ankomsten til Sverige. I beretningen beskriver han, hvordan han, hans bror og deres far rejser fra Asserbo til Møn, hvorfra de vil forsøge at flygte til Sverige. Med et lille glas cyankalium-gift i lommen, som en sidste udvej for at slippe bort fra tyskerne, når de frem til en strandbred for foden af en Møns klint. Her bliver de opdaget af en tysk flyver og må flygte tilbage. Familien er på flugt i fem dage, før det lykkes at komme i sikkerhed i Sverige.

Kilden er gengivet med tilladelse fra forfatterens familie.